

การศึกษาเตาต้มเกลือภูเขา
บ้านบ่อหลวง ตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
นายประสิทธิ์ วงศ์ศรีวัฒนกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาเตาต้มเกลือภูเขา บ้านบ่อหลวง ตำบลบ่อเกลือใต้ จังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาวิธีการสร้างเตา และทดสอบประสิทธิภาพของเตาต้มเกลือ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้เตาผลิตเกลือ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการผลิตเกลือให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น จากการศึกษาพบว่า เตาต้มเกลือเป็นเตาก่อด้วยดินเหนียว ไม่มีปล่อง แบบสองหลุม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางที่ปากหลุม 73 ซม. มีช่องอากาศเย็นเข้าและช่องใส่ไม้ฟืน เป็นช่องเดียวกัน และมีช่องอากาศร้อน 2 ช่อง ไม่มีรังผึ้ง จากการศึกษาพบว่า เตาต้มเกลือมีประสิทธิภาพการใช้งานเท่ากับ 24.01 เปอร์เซ็นต์ และจากการทดลองต้มน้ำเกลือปริมาณพื้นที่ที่ 9 ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ปริมาตร 510 ลิตร โดยใช้ไม้ฟืนปริมาณ 0.6 ลูกบาศก์เมตร จะผลิตเกลือได้ จำนวน 147.5 กิโลกรัม ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาในการต้มต่อเนื่องนาน เป็นเวลา 28.30 ชั่วโมง และเมื่อคิดมูลค่าเกลือต่อหน่วยแล้วพบว่า ให้ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ จึงเสนอแนวทางการพัฒนาเตาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งการเพิ่มมูลค่าเกลือภูเขาโดยการพัฒนาในรูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้เป็นสินค้าที่รักษาความเป็นเอกลักษณ์ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตการต้มเกลือภูเขาแบบดั้งเดิมของชุมชนให้อยู่สืบไป

คำหลัก : เตาต้มเกลือ , จังหวัดน่าน